

Auditor 9/2025

Hugo a Sally se baví o významných změnách u klienta

Ahoj Hugo, vypadáš ustaraně. S čím přicházíš?

No, s tím jsem se ještě nesetkal, a právě proto za tebou jdu. Pamatuješ na firmu Modráček s. r. o.?

Ano, taková příjemná rodinná firma. To je přece už náš tradiční klient, ne moc velký, ale spolupráce výborná. Ten ti přece nemůže dělat žádné starosti.

No právě, to jsem si taky myslel. Chtěl jsem začít plánovat audit v této sezoně a vyžádal jsem si aktuální informace a představ si, majitelé tu firmu prodali úplně novým majitelům, kteří vyjádřili zájem s námi dále spolupracovat.

To by snad nemělo být takovým problémem.

Na první pohled ne, ale noví majitelé prodali celou výrobu jako část podniku a začali obchodovat s kotovanými cennými papíry. V podstatě se jedná o zcela jinou společnost. Mám pocit, jako by to pro nás byla nová, a tedy první auditorská zakázka, a já bych si měl nastudovat ISA 510 První auditní zakázka – počáteční zůstatky.

Do ISA 510 se určitě podívej a hned v úvodu najdeš, že to přes všechny významné změny není auditorská zakázka ani nová, ani první. Ale máš pravdu v tom, že je to důležité pro naplňování zakázky, neboť s vysokou pravděpodobností došlo ke změnám podmínek auditní zakázky. A především jsi zapomněl na to nejdůležitější, a to na AML.

Aha, to mne vůbec nenapadlo.

Budeš totiž muset v podstatě udělat novou identifikaci klienta a zvážit, zda celá změna podnikání klienta nevykazuje znaky podezřelého obchodu. Zkrátka a dobře, budeš muset znovu zvážit, zda tohoto klienta akceptovat.

Naštěstí máme vždy smlouvu na jeden rok.

To na rozhodnutí o akceptaci nemá žádný vliv. I kdybychom měli víceletou smlouvu, museli bychom se akceptací zabývat znovu.

Pokračování na následující straně.

Auditor 9/2025

Hugo a Sally se baví o významných změnách u klienta

Dobře, tomu rozumím. A také do ISA 510 se určitě podívám. Ale proč vlastně tenhle standard není v našem případě tak důležitý?

Protože ISA 510 upravuje povinnosti auditora ve vztahu k počátečním zůstatkům při první auditorské zakázce. A přes všechny velké změny u tohoto klienta se nejedná o první auditorskou zakázku a můžeme se na počáteční zůstatky spolehnout, protože jsme předchozí účetní závěrku této společnosti ověřili.

A napadá tě ještě něco?

Podívej se také do ISA 210 Sjednávání podmínek auditních zakázek. V odstavci A30 nalezneš, že smlouva nebo smluvní dopis o provedení auditu by měl reagovat na významné změny ve vlastnictví účetní jednotky nebo na významné změny v charakteru nebo rozsahu podnikání účetní jednotky. To vše se musí odrazit při plánování časové náročnosti tohoto auditu a nebude možné vycházet ze zkušeností z předcházejících auditů.

Asi budu muset zvážit složení týmu a zapojit někoho, kdo má zkušenosti s obchodníky s cennými papíry.

Ano, to je právě uvedeno v tomto standardu. Prostě a jednoduše, podmínky tohoto auditu se zcela mění a není možné ho naplánovat podle předchozích let. A ještě jeden standard by sis měl otevřít, a to ISA 315R Identifikace a vyhodnocení rizik materiální nesprávnosti.

Stejně jako v případě opakujícího se auditu, se tedy musíme znovu seznámit s účetní jednotkou a provést znovu identifikaci a vyhodnocení rizik, že?

Přesně tak, zvláště v případě takovéto změny je třeba tomu věnovat vyšší pozornost.

Děkuji Sally, moc jsi mi pomohla. Provedu tedy novou identifikaci a všechny procedury dle AML, zvážím akceptaci klienta a pak se znovu seznámím s jeho podnikáním a vyhodnotím rizika. A pokud akceptace vyjde, musím přepracovat plán auditu včetně složení týmu a zkušeností jeho členů ve vztahu k této zakázce. Vypadá to, že mne čeká hodně práce.

Radomír Stružinský
člen Výboru pro metodiku auditu KA ČR

Auditor 9/2025

Mojmír a Sally se baví o IT aspektech auditu

1. Pochopení IT prostředí – proč je nutné? (málo komplexní klient)

Sally, náš klient je poměrně málo komplexní obchodní společnost s jednoduchým informačním systémem a auditní přístup nespolehá na žádné kontroly. Plánujeme provádět detailní auditní postupy. V plánu pro předaudit ale vidím „*Seznámení s využitím informačních technologií ve složkách vnitřního kontrolního systému účetní jednotky*“. Je to pro nás relevantní? Hledám efektivitu a tato oblast mi připadá pro průběh auditu zbytečná. Co si o tom myslíš?

S tím nemůžu souhlasit, Mojmíre. IT je přece nedílnou součástí vnitřního kontrolního systému. Ovlivňuje tedy, jak jsou informace zpracovávány, ukládány a komunikovány. To má pak přímý dopad na spolehlivost účetního výkaznictví.

Ano, to jsem sice četl v ISA 315R, ale co si pod tím mám jednoduše představit? Poradíš mi?

Tím, že nastavení IT prostředí ovlivňuje způsob, jakým účetní jednotka zpracovává, uchovává a předává účetní informace, má zásadní vliv na úplnost, správnost a bezpečnost účetních dat. Pokud bychom tedy IT prostředí opomněli, mohli bychom přehlédnout rizika vedoucí k materiálním nesprávnostem v účetní závěrce (například neoprávněné změny dat, ztráta dat, nebo selhání systémů).

Chápu, díky za shrnutí, Sally. Pochopení IT prostředí je tedy nezbytné pro správné posouzení rizik. Na základě posouzení rizik budeme schopni vhodně nastavit auditní strategii tak, abychom v rámci auditu získali dostatečné a vhodné důkazní informace. Jdu na to.

–MaPe–

Auditor 9/2025

Hugo a Sally se baví o IT aspektech auditu

2. Detailní testování vs. testování kontrol? (komplexní klient)

Sally, na základě očekávané materiality a obratu jsem předběžně spočítal množství položek pro testování tržeb a vychází mi to na 325 položek. Tržby představují významné riziko a skládají se ze samých nevýznamných položek

To vypadá na hodně práce, a ne zrovna té nejzajímavější. Bylo by možné snížit rozsah detailního testování tím, že budeme spoléhat na kontroly nad procesem prodeje?

To s tebou právě chci probrat. V rámci předaudit jsme identifikovali několik velmi efektivních kontrol. Některé z nich jsou svázány s IT systémem. Například fakturu je možné vystavit jen automaticky podle dat z výdejky ze skladu. Faktura se automaticky zaúčtuje do účetního deníku. Pokud bychom spoléhali na kontroly v prodejním procesu, náš vzorek pro detailní testování by byl řádově nižší.

To máš pochopitelně pravdu, ale testování kontrol, zejména automatizovaných kontrol svázaných s IT systémem, má svá specifika. Je třeba si uvědomit, jaké dodatečné postupy bude třeba provést, abychom na automatizované kontroly mohli spoléhat.

V prvé řadě plánujeme provést testování provozní účinnosti samotných automatizovaných kontrol. Ověřit si tedy nejen, že jsou správně navrženy a zda byly skutečně implementovány, ale také že správně fungují, a to během celého účetního období.

To souhlasí. Co dál?

Část 2 pokračuje na následující straně.

Auditor 9/2025

Hugo a Sally se baví o IT aspektech auditu

2. Detailní testování vs. testování kontrol?
(komplexní klient)

Dále bude třeba naplánovat a provést testování provozní účinnosti příslušných obecných IT kontrol jako například správa přístupových práv, řízení změn, zálohování a obnova dat a monitorování IT provozu.

Ano, a pokud si dobře pamatuji, tak klient používá velký a komplexní ERP systém. Kdo v rámci týmu bude tyto postupy provádět?

Nad tím jsem zatím neuvažoval. Co myslíš, zvládl by to Mojmír?

Hugo, komplexní informační systém bude vyžadovat IT specialisty. Rozhodně v prvním roce, kdy je třeba tyto postupy správně nastavit. Pokud má klient skutečně nastavené robustní kontrolní prostředí, spoléhání se na automatizované kontroly (a coby předpoklad na obecné IT kontroly) může být efektivní přístup k auditu. Zejména v situaci, kdy bychom alternativně museli testovat obrovské vzorky.

Díky za konzultaci, Sally.

Petr Mališ (–MaPe–)
člen Výboru pro metodiku auditu KA ČR